TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2009. gada 15. oktobrī *

Lieta C-101/08

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Cour de cassation* (Luksemburga) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 21. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2008. gada 5. martā, tiesvedībā

Audiolux SA u.c.

pret

Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) u.c. un

Bertelsmann AG u.c.

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents), R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] un J. Malenovskis [*J. Malenovský*],

ģenerāladvokāte V. Trestenjaka [*V. Trstenjak*],
sekretārs N. Nančevs [*N. Nanchev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procedūru un 2009. gada 30. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Audiolux SA* u.c. vārdā — A. Elvingers [*A. Elvinger*] un M. Elvingers [*M. Elvinger*], advokāti,

— *Groupe Bruxelles Lambert SA* (*GBL*) u.c. vārdā — J. Lešs [*J. Loesch*], G. Lešs [*G. Loesch*] un P. Van Omeslāgs [*P. Van Ommeslaghe*], advokāti,

— *Bertelsmann AG* u.c. vārdā — G. Harls [*G. Harles*] un P. E. Parčs [*P.-E. Partsch*], advokāti,

— Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un H. K. Grasija [*J.-Ch. Gracia*], pārstāvji,

— Īrijas vārdā — D. O'Hagans [*D. O'Hagan*], *solicitor*, kam palīdz D. Bārnivils [*D. Barniville*], *SC*, un A. O'Nīls *[A. O'Neill*], *BL*,

— Polijas valdības vārdā — M. Dovgjelevičs [*M. Dowgielewicz*], pārstāvis,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — Dž. Brauns [*G. Braun*] un O. Beinē [*O. Beynet*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2009. gada 30. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, vai Kopienu tiesībās pastāv vispārējs vienlīdzīgas attieksmes pret akcionāriem princips, atbilstoši kuram mazākuma akcionāri būtu aizsargāti tādējādi, ka galvenajam akcionāram būtu pienākums, iegūstot vai īstenojot kontroli pār sabiedrību, piedāvāt atpirkt no tiem to akcijas ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tiem, par kuriem ir noslēgta vienošanās par līdzdalības šajā

sabiedrībā iegūšanu, kas rada vai palielina galvenā akcionāra kontroli, un vajadzības gadījumā — par šāda principa ietekmi laikā.

2 Šis lūgums ir iesniegts prāvā starp sabiedrības *RTL Group* (turpmāk tekstā — "*RTL*") mazākuma akcionāriem un sabiedrībām *Groupe Bruxelles Lambert SA* (*GBL*) (turpmāk tekstā — "*GBL*"), *Bertelsmann AG* (turpmāk tekstā — "*Bertelsmann*"), kā arī *RTL* par nolīgumiem, kas noslēgti starp *GBL* un *Bertelsmann*.

Atbilstošās tiesību normas

3 Atbilstoši Padomes 1976. gada 13. decembra Otrās direktīvas 77/91/EEK par to, kā vienādošanas nolūkā koordinēt nodrošinājumus, ko saistībā ar akciju sabiedrību veidošanu un to kapitāla saglabāšanu un mainīšanu dalībvalstis prasa no sabiedrībām Līguma 58. panta otrās daļas nozīmē, lai aizsargātu sabiedrību dalībnieku un trešo personu intereses (OV 1977, L 26, 1. lpp.), piektajam apsvērumam:

"[..] ņemot vērā Līguma 54. panta 3. punkta g) apakšpunktā norādītos mērķus, ir svarīgi, lai dalībvalstu tiesību akti attiecībā uz sabiedrības kapitāla palielināšanu vai samazināšanu nodrošinātu, ka tiek ievērots un saskaņots līdzvērtīgas attieksmes pret vienāda statusa akcionāriem princips un to kreditoru aizsardzības princips, kuri savas prasības cēluši pirms lēmuma par kapitāla samazināšanu".

4 Šīs direktīvas 20. panta 1. punktā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis var nolemt nepiemērot 19. pantu [kurā ir paredzēti noteikti nosacījumi, ja sabiedrība iegādājas pati savas akcijas] attiecībā uz:

[..]

d) akcijām, kas iegūtas uz juridiska pienākuma pamata vai tiesas nolēmuma rezultātā, aizstāvot akcionāru mazākumu, īpaši tādos gadījumos kā apvienošanās, sabiedrības mērķu vai veida maiņa, reģistrācijas vietas pārvietošana uz ārvalstīm vai ieviešot akciju pārejas ierobežojumus;

[..]

f) akcijām, kas iegūtas nolūkā izmaksāt atlīdzību akcionāru mazākumam saistītajās sabiedrībās."

5 Direktīvas 77/91 42. pantā ir noteikts:

"Lai ieviestu šo direktīvu, dalībvalstu tiesību aktos jānodrošina vienlīdzīga attieksme pret vienāda statusa akcionāriem."

6 Saskaņā ar Komisijas 1977. gada 25. jūlija Ieteikuma 77/534/EEK, ar ko izveido Eiropas Uzvedības kodeksu attiecībā uz darījumiem ar vērtspapīriem (OV L 212, 37. lpp.), 6. punktu:

"[..] Komisija, konsultējoties ar ieinteresētām personām, ir secinājusi, ka tās ir vienisprātis par šiem principiem." [Neoficiāls tulkojums]

7 Šī ieteikuma 11. punkta C daļā ir noteikts:

"*Trešais vispārējais princips* attiecas uz vienlīdzīgu attieksmi pret akcionāriem un iespēju vienlīdzību.

Neņemot vērā zināmu kritiku, Komisija ir uzskatījusi par nepieciešamu saglabāt vienlīdzīgas attieksmes principu un ar diviem papildu noteikumiem ir padarījusi uzskatāmu tā piemērošanu, turklāt galvenā nozīme ir konkrētam informācijas sniegšanas pienākumam.

17. papildu noteikumā ir minēta vienlīdzīga attieksme pret pārējiem akcionāriem kontrolpaketes nodošanas gadījumā, taču tiek atzīts, ka šos akcionārus varētu aizsargāt citādi, lai respektētu faktu, ka Vācijas Federatīvajā Republikā ar likumu ir ierobežotas galvenā akcionāra pilnvaras.

[..]"

8 Eiropas Uzvedības kodeksa, kas ir pievienots Ieteikumam 77/534 (turpmāk tekstā — "Uzvedības kodekss"), pirmajā un trešajā vispārējā principā ir noteikts:

"1. Šī kodeksa un vispārējo principu mērķis ir jāievēro arī tajos gadījumos, uz kuriem tieši neattiecas papildu tiesību norma.

Veicot jebkuru darbību vērtspapīru tirgos, ir jāievēro ne tikai katrā dalībvalstī spēkā esošo tiesību normu burts, bet arī gars, kā arī šajos tirgos lietotie vai šajā kodeksā ieteiktie labas uzvedības principi.

[..]

3. Vienlīdzīga attieksme jānodrošina attiecībā uz visiem vienas sabiedrības izdotu tā paša tipa vērtspapīru turētājiem; visu akcionāru tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi it

īpaši jāņem vērā jebkurā darījumā, kā rezultātā netieši vai tieši tiek nodota [sabiedrības] daļa, kas *de jure* vai *de facto* ļauj kontrolēt sabiedrību, kuras vērtspapīri tiek pārdoti tirgū."

9 Uzvedības kodeksa 17. papildu noteikumā ir paredzēts:

"Nevienu darījumu, kā rezultātā tiek nodota kontrolpakete trešā pamatprincipa izpratnē, nedrīkst īstenot netieši, neinformējot pārējos akcionārus un uzraudzības iestādes.

Vēlams, lai visiem sabiedrības, kuras kontrolpakete ir nodota citai personai, akcionāriem tiktu dota iespēja pārdot to rīcībā esošos vērtspapīrus ar vienādiem nosacījumiem, ja vien tiem nav piešķirta cita līdzvērtīga aizsardzība."

10 Atbilstoši Padomes 1979. gada 5. marta Direktīvas 79/279/EEK, ar ko koordinē nosacījumus pārvedamu vērtspapīru iekļaušanai vērtspapīru biržas oficiālajā sarakstā (OV L 66, 21. lpp.), 4. panta 2. punktam vērtspapīru, kas iekļauti oficiālajā sarakstā, emitentiem ir jāievēro šai direktīvai pievienotajā C shēmā uzskaitītie pienākumi.

11 Minētās direktīvas pielikumā ir ietverta C shēma par sabiedrību, kuru akcijas ir iekļautas vērtspapīru biržas oficiālajā sarakstā, pienākumiem. Šīs C shēmas 2. punkta a) apakšpunktā ir precizēts, ka "sabiedrība nodrošina vienādu attieksmi pret visiem akcionāriem, kuri atrodas vienādos apstākļos". [Neoficiāls tulkojums]

12 Šī norma ir pārņemta Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 28. maija Direktīvas 2001/34/EK par vērtspapīru iekļaušanu vērtspapīru biržas oficiālajā sarakstā un par informāciju, kas jāpublicē par tādiem vērtspapīriem (OV L 184, 1. lpp.), kuras 111. panta 1. punktā ir atcelta Direktīva 79/279, 65. panta 1. punktā.

13 Tomēr Direktīvas 2001/34 65. pants kopš 2007. gada 20. janvāra nav spēkā atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 15. decembra Direktīvas 2004/109/EK par atklātības prasību saskaņošanu attiecībā uz informāciju par emitentiem, kuru vērtspapīrus atļauts tirgot regulētā tirgū, un par grozījumiem Direktīvā 2001/34/EK (OV L 390, 38. lpp.), 32. panta 5. punktam. Direktīvas 2004/109 17. panta ar nosaukumu "Informācijas prasības emitentiem, kuru akcijas ir atļauts tirgot regulētā tirgū" 1. punktā ir noteikts:

"To akciju emitents, ko atļauts tirgot regulētā tirgū, nodrošina vienādu attieksmi pret visiem akcionāriem, kas atrodas vienādā pozīcijā."

14 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Direktīvas 2004/25/EK par pārņemšanas piedāvājumiem (OV L 142, 12. lpp.) astotajā un desmitajā apsvērumā ir noteikts:

"(8) Saskaņā ar vispārējiem Kopienas tiesību aktu principiem un jo īpaši tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu jāparedz, ka uzraudzības iestādes lēmumus attiecīgos apstākļos var pārskatīt neatkarīga tiesa. [..]

[..]

(10) Pienākums izteikt piedāvājumu visiem vērtspapīru turētājiem nav jāattiecina uz līdzdalību kontrolē, kas jau ir spēkā dienā, kad stājas spēkā attiecīgās valsts tiesību akti, ar ko transponē šo direktīvu."

15 Saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu šī direktīva ir piemērojama sabiedrības, uz kuru attiecas dalībvalsts tiesības, vērtspapīru publiskiem piedāvājumiem, ja šos vērtspapīrus jau ir atļauts tirgot regulētā tirgū.

16 Šīs direktīvas 3. panta ar nosaukumu "Vispārējie principi" 1. punkta a) apakšpunktā un 2. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

"1. Lai īstenotu šo direktīvu, dalībvalstis nodrošina, ka tiek ievēroti šādi principi:

a) pret visiem vienas kategorijas mērķa sabiedrības vērtspapīru turētājiem ir vienāda attieksme; turklāt, ja persona iegūst kontroli uzņēmumā, ir jāaizsargā pārējie vērtspapīru turētāji;

[..]

2. Lai nodrošinātu 1. punktā noteikto principu ievērošanu, dalībvalstis:

a) nodrošina šajā direktīvā noteikto obligāto prasību ievērošanu [..].”

17 Direktīvas 2004/25 5. panta ar nosaukumu “Mazākumdalībnieku aizsardzība, obligātais piedāvājums un atbilstīgā cena” 1. un 4. punktā ir noteikts:

“1. Ja fiziska vai juridiska persona vai personas, kas rīkojas saskaņoti ar šo personu, iegādājas 1. panta 1. punktā minēta uzņēmuma vērtspapīrus, kuri kopā ar šīs personas vai to personu jau īpašumā esošajiem vērtspapīriem, kuras rīkojas saskaņoti ar šo personu, tieši vai netieši nodod šai personai tādu konkrētu balsstiesību procentuālo daļu uzņēmumā, kas nodrošina kontroli minētajā uzņēmumā, dalībvalstis nodrošina, ka šādai personai, lai aizsargātu minētā uzņēmuma mazākumdalībniekus, ir jānāk klajā ar piedāvājumu. Šādu piedāvājumu pēc iespējas drīz adresē visiem minēto vērtspapīru turētājiem attiecībā uz visiem viņu vērtspapīriem par atbilstīgu cenu, kā noteikts 4. punktā.

[..]

4. Par atbilstīgu cenu uzskata augstāko cenu, ko par tiem pašiem vērtspapīriem maksājis piedāvātājs vai personas, kas rīkojas saskaņoti ar piedāvātāju, termiņā, kas jānosaka dalībvalstīm, bet kas nav mazāks par sešiem mēnešiem un nav ilgāks kā 12 mēneši pirms 1. punktā minētā piedāvājuma. [..]”

18 Šīs direktīvas 16. pantā ar nosaukumu "Atpirkšanas piedāvājuma tiesības" ir noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka pēc piedāvājuma, kas izteikts visiem mērķa sabiedrības vērtspapīru turētājiem par visiem to vērtspapīriem, piemēro 2. un 3. punktu.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka pārējo vērtspapīru turētājs var pieprasīt piedāvātājam nopirkt tā vērtspapīrus par taisnīgu cenu ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi noteikti 15. panta 2. punktā.

3. Šīs direktīvas 15. panta 3. līdz 5. punktu piemēro *mutatis mutandis*."

19 Minētās direktīvas 15. panta 2. punktā, kurš ir norādīts šī 16. panta 2. punktā, ir noteikts prasītais līdzdalības slieksnis ne mazāk kā 90 % no kapitāla, kam ir balsstiesības. Šī paša 15. panta 5. punktā, kurš ir norādīts Direktīvas 2004/25 16. panta 3. punktā, ir noteikts, ka dalībvalstis nodrošina, ka tiek garantēta taisnīga cena.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

20 *Audiolux SA* un pārējās prasītājas pamata prāvā (turpmāk tekstā kopā — "*Audiolux*") ir mazākuma akcionāri *RTL*, kuras akcijas tika kotētas regulētajās Luksemburgas, Briseles un Londonas biržās.

21 Kā izriet no lietas materiāliem, *GBL* pirms notikumiem, uz kuriem attiecas pamata prāva, piederēja 30 % *RTL* akciju. *Bertelsmann* bija 80 % līdzdalība *Bertelsmann Westdeutsche TV GmbH*, pārējie 20 % piederēja *Westdeutsche Allgemeine Zeitungsverlagsgesellschaft E. Brost & J. Funke GmbH & Co. Bertelsmann Westdeutsche TV GmbH* piederēja 37 % *RTL* akciju, Lielbritānijas grupai *Pearson Television* piederēja 22 % un pārējie 11 % akciju piederēja pārējiem akcionāriem, tostarp — *Audiolux*.

22 Veicot vairākus darījumus 2001. gada pirmajā ceturksnī, *GBL* cedēja savu 30 % līdzdalību *RTL* kapitālā *Bertelsmann*, apmainot to pret 25 % pēdējās kapitāla.

23 Pēc tam, 2001. gada decembrī, *Bertelsmann* ieguva *Pearson Television* piederošās daļas un *RTL* uzsāka tās vērtspapīru "delisting" Londonas biržā, kas stājās spēkā 2002. gada 31. decembrī.

24 Par *GBL* piederošo daļu pārdošanu *Bertelsmann* ir pieņemts *tribunal d'arrondissement* [apgabaltiesas] (Luksemburga) 2003. gada 8. jūlija spriedums, ar kuru ir noraidītas *Audiolux* prasības, pamatojumā norādot, ka tās nav balstītas ne uz vienu Luksemburgas tiesību normu vai principu. Šie prasījumi it īpaši attiecās uz darījumu, ar kuriem ir notikusi šīs līdzdalības nodošana, spēkā esamību un uz zaudējumu, ko izraisījis pienākuma piedāvāt prasītājiem mainīt *RTL* akcijas pret *Bertelsmann* akcijām ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi tika noteikti *GBL*, neievērošanu.

25 Saskaņā ar šo spriedumu, ja galvenais akcionārs pārdod savus vērtspapīrus citam galvenajam akcionāram, Luksemburgas pozitīvajās sabiedrību tiesībās nav paredzētas mazākuma akcionāru tiesības pārdot to vērtspapīrus ar tādiem pašiem nosacījumiem. Turklāt Luksemburgas biržu regulējums nevar būt juridiska bāze prasībām, neveicot pārbaudi. Minētajā spriedumā ir konstatēts arī, ka nevienā Luksemburgas tiesību normā netiek īstenots Ieteikums 77/534.

26 Par *RTL* Londonas biržas vērtspapīru "delisting" ir pieņemts *tribunal d'arrondissement* 2004. gada 30. marta spriedums, ar kuru ir noraidītas *Audiolux* celtās prasības, it īpaši attiecībā uz pienākumu plašāk izplatīt *RTL* vērtspapīrus un neizņemt šos vērtspapīrus no Londonas biržas saraksta.

27 *Cour d'appel* [Apelācijas tiesa] (Luksemburga) pēc abu lietu apvienošanas apstiprināja šos spriedumus, attiecībā uz 2003. gada 8. jūlija spriedumu norādot, ka lieta ir par vispārēja principa pastāvēšanu, atbilstoši kuram biržā kotētas Luksemburgas sabiedrības mazākuma akcionāri var atsaukties uz tiesībām uz vienlīdzīgu attieksmi no galvenā akcionāra puses nozīmīgas šīs sabiedrības līdzdalības pārdošanas gadījumā. Šajā sakarā *cour d'appel* [apelācijas tiesa] uzskatīja, ka akcionāru vienlīdzības principu nevar uzskatīt par pozitīvām tiesībām un tas nevar būt juridisks pamats apelācijas sūdzības iesniedzēju prasībām.

28 *Audiolux* iesniegtā kasācijas sūdzība ir vērsta tikai pret tiem šī sprieduma punktiem, ar kuriem ir apstiprināts 2003. gada 8. jūlija spriedums. *Audiolux* tajā apgalvo, ka ir pārkāpts vispārējais akcionāru vienlīdzības princips, un prasa, lai tā saņemtu tādu pašu attieksmi, kādu ir saņēmusi *GBL* tās *RTL* daļu pārdošanas *Bertelsmann* laikā, maksājot piemaksu par kontroles iegūšanu.

29 Šādos apstākļos *Cour de cassation* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai atsauces uz vienlīdzīgu attieksmi pret akcionāriem un, precīzāk, uz mazākuma akcionāru aizsardzību:

a) [..] direktīvas [77/91] par "sabiedrībām" 20. un 42. pantā;

b) [..] Ieteikuma [77/534] "trešajā pamatprincipā" un tā "17. papildu noteikumā";

c) [..] Direktīvas 79/279 [..] pielikuma C shēmas 2. punkta a) apakšpunktā, kas iekļauts [..] direktīvā [2001/34];

d) [..] Direktīvas 2004/25 [..] 3. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ievērojot tās astoto apsvērumu,

ir pamatotas ar Kopienu tiesību vispārēju principu?

2) Apstiprinošas atbildes uz pirmo jautājumu gadījumā, vai šis Kopienu tiesību vispārējais princips ir piemērojams tikai attiecībās starp sabiedrību un tās akcionāriem vai drīzāk tas attiecas arī uz attiecībām starp galvenajiem akcionāriem, kas izmanto vai iegūst sabiedrības kontroli, un šīs sabiedrības mazākuma akcionāriem, īpaši tādas sabiedrības gadījumā, kuras akcijas tiek kotētas vērtspapīru biržā?

3) Apstiprinošas atbildes uz abiem iepriekšējiem jautājumiem gadījumā, vai šis Kopienu tiesību vispārējais princips, ņemot vērā izmaiņas, kas laika gaitā ir notikušas pirmajā jautājumā norādītajās atsaucēs, bija piemērojams attiecībās starp galvenajiem akcionāriem un mazākuma akcionāriem otrā jautājuma izpratnē jau pirms Direktīvas 2004/25/EK stāšanās spēkā un šajā gadījumā — jau pirms lietas faktisko apstākļu, kas radās 2001. gada pirmajā pusē, norises?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

30 *Bertelsmann* apstrīd lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, apgalvojot, ka tajā nav pietiekami aprakstītas tiesību normas un faktiskie apstākļi, kas attiecas uz uzdotajiem jautājumiem.

31 Tā kā valsts tiesas uzdots prejudiciāls jautājums ir nepieņemams, ja Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz uzdotajiem jautājumiem (skat. 2006. gada 14. decembra spriedumu lietā C-217/05 *Española de Empresarios de Estaciones de Servicio*, Krājums, I-11987. lpp., 28. punkts un tajā minētā judikatūra), ir jānorāda, ka šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu ir saprotams uzdoto jautājumu saturs un tas efektīvi dod iespēju ieinteresētajām personām iesniegt savus apsvērumus saskaņā ar Eiropas Kopienu Tiesas Statūtu 23. pantu, kā to apstiprina šajā procedūrā iesniegto apsvērumu saturs. Līdz ar to Tiesai ir zināmi pietiekami apstākļi attiecībā uz pamata prāvas tiesisko regulējumu un pamata prāvas faktiem, lai interpretētu attiecīgos Kopienu tiesību noteikumus un sniegtu lietderīgu atbildi uz uzdotajiem jautājumiem.

Par pirmo un otro jautājumu

32 Ar šiem jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Kopienu tiesībās pastāv vispārējs akcionāru vienlīdzības princips, atbilstoši kuram mazākuma akcionāri būtu aizsargāti tādējādi, ka galvenajam akcionāram būtu pienākums, iegūstot vai īstenojot kontroli pār sabiedrību, piedāvāt atpirkt no tiem to akcijas ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tiem, par kuriem ir noslēgta vienošanās par līdzdalības šajā sabiedrībā iegūšanu, kas rada vai palielina galvenā akcionāra kontroli.

33 Šajā sakarā iesniedzējtiesa atsaucas uz vairākām Kopienu atvasināto tiesību normām, t.i., Direktīvas 77/91 20. un 42. pantu, Uzvedības kodeksa trešo vispārējo principu un 17. papildu noteikumu, Direktīvas 79/279 pielikumā iekļautās C shēmas 2. punkta a) apakšpunktu, kā arī Direktīvas 2004/25 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu, ņemot vērā tās 18. apsvērumu.

34 Vispirms ir jānorāda, ka tikai tas apstāklis, ka Kopienu atvasinātajās tiesībās ir paredzētas noteiktas tiesību normas, kas attiecas uz mazākuma akcionāru aizsardzību, pats par sevi nav pietiekams, lai iedibinātu vispārēju Kopienu tiesību principu, it īpaši, ja to piemērošanas joma attiecas vienīgi uz precīzi noteiktām un atsevišķām tiesībām. Līdz ar to iesniedzējtiesas nosaukto tiesību normu pārbaudes mērķis ir tikai pārliecināties, vai šīs tiesību normas sniedz norādes, no kurām izriet meklētā principa pastāvēšana. Šajā sakarā ir jāprecizē, ka šīm tiesību normām piemīt norādes vērtība tikai tad, ja tām ir obligāts raksturs (šajā sakarā skat. 1999. gada 23. novembra spriedumu lietā C-149/96 Portugāle/Padome, *Recueil*, I-8395. lpp., 86. punkts, kā arī 2001. gada 12. jūlija spriedumu lietā C-189/01 *Jippes* u.c., *Recueil*, I-5689. lpp., 74. punkts) un no tām izriet precīzi noteikts meklētā principa saturs (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Jippes* u.c., 73. punkts).

35 Pirmkārt, ir jākonstatē, ka iepriekš minēto Direktīvu 77/91 un 79/279 normu saturs attiecas vienīgi uz precīzi noteiktām situācijām un ka tās neattiecas uz tādu situāciju, kāda tiek aplūkota pamata lietā.

36 Atsauces uz mazākuma akcionāru aizsardzību Direktīvas 77/91 20. pantā nekādā gadījumā nedod norādes uz vispārēja Kopienu tiesību principa pastāvēšanu, tās vienīgi precizē, kā tas izriet no to teksta, mērķus, ievērojot kurus, dalībvalstis pie noteiktiem nosacījumiem var atkāpties no šīs direktīvas 19. panta piemērošanas.

37 Turklāt Direktīvas 77/91 42. pantā noteiktais pienākums nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret akcionāriem, kas atrodas identiskos apstākļos, ir piemērojams, kā tas

izriet no frāzes "lai ieviestu šo direktīvu", tikai šīs direktīvas ietvaros, t.i., kā tas ir precizēts tās piektajā apsvērumā, palielinot vai samazinot kapitālu. Tādējādi minētais pants attiecas uz situācijām, kas pilnībā atšķiras no tām, kas saistītas ar pienākumu, kas pamata lietā esot paredzēts galvenajam akcionāram atbilstoši iespējamam vispārējam Kopienu tiesību principam, kura esamību apgalvo *Audiolux*.

38 Apgalvojums, saskaņā ar kuru atbilstoši Kopienu likumdevēja nodomam vienlīdzīgas attieksmes pret akcionāriem noteikums, kas paredzēts minētajā 42. pantā, nevar tikt piemērots ārpus Direktīvas 77/91 ietvariem, atbilst šīs direktīvas mērķim.

39 Šīs direktīvas mērķis ir vienīgi nodrošināt minimālo akcionāru aizsardzības līmeni visās dalībvalstīs (skat. 1996. gada 12. marta spriedumu lietā C-441/93 *Pafitis* u.c., *Recueil*, I-1347. lpp., 38. punkts; 1996. gada 19. novembra spriedumu lietā C-42/95 *Siemens*, *Recueil*, I-6017. lpp., 13. punkts, kā arī 2008. gada 18. decembra spriedumu lietā C-338/06 Komisija/Spānija, Krājums, I-10139. lpp., 23. punkts).

40 Turklāt ir jāuzsver, ka pat Direktīvas 77/91 ietvaros tās 42. pants nevar tikt uzskatīts par vispārēja Kopienu tiesību principa izpausmi. Tiesa ir noraidījusi plašu šī 42. panta interpretāciju tādēļ, ka tā atņemtu šīs direktīvas 29. panta 4. punktam lietderīgo iedarbību attiecībā uz nosacījumiem, kas ļauj ierobežot priekšrocību tiesības (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Spānija, 32. un 33. punkts).

41 Attiecībā uz Direktīvas 79/279 pielikumā ietverto C shēmas 2. punkta a) apakšpunktu, saskaņā ar kuru sabiedrība nodrošina vienādu attieksmi pret visiem akcionāriem, kuri atrodas vienādos apstākļos, pietiek atgādināt, ka starplaikā šī tiesību norma ir atcelta un aizstāta ar Direktīvas 2001/34 17. pantu, kas saskaņā ar tā nosaukumu ir piemērojams tikai vērtspapīru īpašnieku pienākumam sniegt informāciju.

42 Tādējādi gan Direktīvas 77/91, gan Direktīvas 79/279 normas, uz kurām atsaucas iesniedzējtiesa, ir piemērojamas precīzi noteiktās situācijās, kuras acīmredzami atšķiras no situācijas pamata lietā. Turklāt, kā ģenerāladvokāte norādījusi secinājumu 84. punktā, šīs tiesību normas būtībā aprobežojas ar ļoti īpašu situāciju reglamentēšanu sabiedrību tiesībās, nosakot sabiedrībai noteiktus pienākumus visu akcionāru aizsardzībai. Tādējādi tām nav vispārīga rakstura, kas citādi dabiski piemīt vispārējiem tiesību principiem.

43 Otrkārt, attiecībā uz Uzvedības kodeksa trešo vispārējo principu un 17. papildu noteikumu, kā arī Direktīvu 2004/25 ir jāatzīmē, ka ne kodeksā, ne šajā direktīvā nav skaidras atsauces uz vispārēja Kopienu tiesību principa pastāvēšanu, kas attiektos uz mazākuma akcionāru aizsardzību.

44 Attiecībā uz Uzvedības kodeksu ir jāuzsver, pirmkārt, ka tā pirmā vispārējā principa otrajā daļā ir nodalītas spēkā esošās tiesību normas un labas uzvedības principi. Šajā sakarā šis pirmais princips nostāda vienādā situācijā tirgū lietotos labas uzvedības principus un Uzvedības kodeksā ieteiktos principus. No tā izriet, ka saskaņā ar šo kodeksu šiem principiem kā tiesību avotam piemīt tāda pati vērtība kā tiem principiem, kas tiek lietoti tirgos. Šāds secinājums attiecībā uz minēto principu juridisko dabu izrādās nesaderīgs ar pieņēmumu, ka šī kodeksa trešā vispārējā principa un 17. papildu noteikuma pamatā ir vispārējs Kopienu tiesību princips.

45 Otrkārt, ne Uzvedības kodeksa trešajā vispārējā principā, ne 17. papildu noteikumā nav izteikts absolūts un obligāts vienlīdzīgas attieksmes pienākums. It īpaši atbilstoši šī kodeksa 17. papildu noteikuma otrajai daļai ir tikai "vēlams" piedāvāt visiem akcionāriem iespēju pārdot to vērtspapīrus un tikai tad, ja tiem nav piešķirta cita līdzvērtīga aizsardzība.

46 Šāda redakcija, ievērojot šī sprieduma 34. punktā atgādināto judikatūru, nepieļauj secināt no šīm tiesību normām, ka pastāv vispārējs Kopienu tiesību princips, kas attiecas uz mazākuma akcionāru aizsardzību. Tādējādi nav nozīmes Ieteikuma 77/534 6. punktā konstatētajam, ka attiecīgajās aprindās pastāv plaša vienprātība par Uzvedības kodeksa principiem.

47 Runājot par Direktīvu 2004/25, tās 5. pantā ir noteikts pienākums akcionāriem, kuri ir ieguvuši kontroli pār sabiedrību, izsludināt obligātu piedāvājumu. Tās 16. pantā ir paredzēta obligāta atpirkšana.

48 No vienas puses, Direktīvas 2004/25 otrajā, no devītā līdz vienpadsmitajam un divdesmit ceturtajā apsvērumā, kas attiecas uz obligāto piedāvājumu un atpirkšanu, ne tieši, ne netieši nav norādīts, ka ar šo direktīvu ieviestās normas izriet no vispārēja Kopienu tiesību principa. Turklāt šie apsvērumi nekādā veidā neattiecas uz Uzvedības kodeksu vai Direktīvām 77/91 un 79/279 un tātad neļauj uzskatīt Direktīvu 2004/25 par projekta, kas sācies ar Uzvedības kodeksu vai iepriekš minētajām direktīvām, realizāciju.

49 No otras puses, saskaņā ar Direktīvas 2004/25 1. pantu gan obligātā piedāvājuma, gan obligātās atpirkšanas piemērošanas joma ir ierobežota ar biržā kotētām sabiedrībām. Turklāt obligātais piedāvājums atbilstoši šīs direktīvas 5. panta 1. punktam ir piemērojams tikai tad, ja pēc iegūšanas personai pieder līdzdalība, kas tai nodrošina kontroli pār šo sabiedrību, un atbilstoši minētās direktīvas 15. un 16. pantam obligātā atpirkšana attiecas tikai uz situācijām, kad akcionārs publiskā piedāvājumā iegūst vairāk nekā 90 % kapitāla, kam ir balsstiesības.

50 Tādējādi šie Direktīvas 2004/25 noteikumi ir piemērojami īpašās situācijās, līdz ar to no konkrēta satura nevar tikt secināts vispārējs princips. Kā tas attiecībā uz Direktīvu 77/91 un 79/279 normām jau ir konstatēts šī sprieduma 42. punktā, tām nav vispārīga rakstura, kas dabiski piemīt vispārējiem tiesību principiem.

51 Attiecībā it īpaši uz Direktīvas 2004/25 noteikumiem, uz kuriem atsaucas iesniedzējtiesa, ir jāatgādina, ka, lai gan šīs direktīvas astotajā apsvērumā ir norādīts uz vispārējiem Kopienu tiesību principiem, šis apsvērums katrā ziņā attiecas tikai uz procesuālām garantijām un neskar nekādu vienlīdzīgas attieksmes pret akcionāriem principu. Turklāt no termina "vispārējie principi" lietošanas šīs direktīvas 3. pantā nevar secināt, ka Kopienu likumdevējs tādējādi ir vēlējies pielīdzināt šajā pantā nosauktos principus vispārējiem Kopienu tiesību principiem. Runa ir, kā tas izriet no vārdiem "lai ieviestu šo direktīvu" tikai par principiem, kas norāda vadlīnijas šīs direktīvas piemērošanai dalībvalstīs.

52 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka Kopienu atvasināto tiesību normas, uz kurām atsaucas iesniedzējtiesa, nesniedz norādes, no kurām varētu secināt vispārēja vienlīdzīgas attieksmes pret mazākuma akcionāriem principa pastāvēšanu.

53 Turklāt vēl ir jāpārbauda, vai *Audiolux* prasītā attieksme var tikt saprasta kā vienlīdzīgas attieksmes vispārējā principa īpaša izpausme sabiedrību tiesībās.

54 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai vispārējais vienlīdzīgas attieksmes princips noteic, ka līdzīgas situācijas nevar aplūkot atšķirīgi un dažādas situācijas savukārt nevar aplūkot vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi pamatojama (skat. 2008. gada 16. decembra spriedumu lietā C-127/07 *Arcelor Atlantique* un *Lorraine* u.c., Krājums, I-9895. lpp., 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

55 Šajā sakarā ir jāpiebilst, ka *Audiolux* prasītā attieksme ir vērsta uz tāda pienākuma noteikšanu, kas būtu uzlikts vienīgi akcionāram, kas iegūst vai palielina savu kontroli pār sabiedrību. Šis pienākums tam prasītu vienoties ar visiem mazākuma akcionāriem ar tādiem pašiem nosacījumiem, par kādiem ir noslēgta vienošanās, iegūstot līdzdalību,

kas nodrošina vai palielina kontroli, un radītu visiem akcionāriem atbilstošas tiesības pārdot to akcijas galvenajam akcionāram.

56 Ir jānosaka, vai šī sprieduma iepriekšējā punktā norādītie elementi var tikt uzskatīti par vispārēja vienlīdzīgas attieksmes principa izpausmi.

57 Attiecībā uz galvenā akcionāra pienākuma ieviešanu un tā noteikumu noteikšanu, ir jākonstatē, ka vispārējais vienlīdzīgas attieksmes princips pats par sevi nevar ne radīt īpašu pienākumu galvenajam akcionāram par labu pārējiem akcionāriem, ne noteikt īpašu situāciju, kurā šāds pienākums rodas.

58 Lai ieviestu pienākumu, kas tiek uzlikts galvenajam akcionāram, kā arī noteiktu šī pienākuma rašanās nosacījumus, ir jānolemj, vai īpašajā situācijā, kurā akcionārs iegūst vai palielina savu kontroli pār sabiedrību, mazākuma akcionāriem ir nepieciešama īpaša aizsardzība, kas jāīsteno, nosakot pienākumu galvenajam akcionāram. Šāda lēmuma priekšnosacījums ir gan mazākuma akcionāru un galvenā akcionāra, gan paredzamo seku uzņēmumu nodošanas jomā līdzsvarošana, un ir nepieciešams, lai tas būtu konkrēti izteikts saskaņā ar tiesiskās drošības principu, lai ieinteresētās personas varētu nepārprotami zināt savas tiesības un pienākumus un spēt atbilstoši rīkoties (skat. attiecībā uz tiesiskās drošības principa prasībām 2009. gada 10. marta spriedumu lietā C-345/06 *Heinrich*, Krājums, I-1659. lpp., 44. punkts).

59 Turklāt, pieņemot, ka mazākuma akcionāriem ir nepieciešama īpaša aizsardzība, katrā ziņā ir iespējami dažādi šīs aizsardzības nodrošināšanas veidi, no kuriem kāds ir jāizvēlas.

60 Uzvedības kodeksa 17. papildu noteikumā ir minēta "līdzvērtīga aizsardzība", kas var tikt piešķirta mazākuma akcionāriem, un Ieteikuma 77/534 11. punkta C daļā ir norādīta galvenā akcionāra pilnvaru ierobežošana kā šādas līdzvērtīgas aizsardzības piemērs.

61 Tādējādi vispārējais vienlīdzības princips nevar arī noteikt izvēli starp dažādiem iespējamiem mazākuma akcionāru aizsardzības veidiem, kas ir ieteikti šajos Kopienu atvasināto tiesību aktos.

62 *Audiolux* ieteiktā principa priekšnoteikums ir likumdevēja izvēle, kas pamatojas attiecīgo interešu līdzsvarošanā un iepriekšējā precīzu un sīki izstrādātu noteikumu noteikšanā (skat. pēc analoģijas 1970. gada 15. jūlija spriedumu lietā 41/69 *ACF Chemiefarma*/Komisija, *Recueil*, 661. lpp., 18.–20. punkts; 1980. gada 5. marta spriedumu lietā 265/78 *Ferwerda*, *Recueil*, 617. lpp., 9. punkts; kā arī 1999. gada 5. marta rīkojumu lietā C-153/98 P *Guérin automobiles*/Komisija, *Recueil*, I-1441. lpp., 14. un 15. punkts), un tas nevar tikt secināts no vispārējā vienlīdzīgas attieksmes principa.

63 Vispārējiem Kopienu tiesību principiem ir konstitucionāla nozīme, bet *Audiolux* ieteiktajam principam ir raksturīga tāda precizitātes pakāpe, kas jāizstrādā likumdošanas ceļā, kas Kopienu līmenī notiek ar Kopienu atvasināto tiesību aktu. Tādējādi *Audiolux* ieteiktais princips nevar tikt uzskatīts par autonomu vispārējo Kopienu tiesību principu.

64 Ievērojot visu iepriekš minēto, uz pirmo un otro jautājumu ir jāatbild, ka Kopienu tiesībās nepastāv vispārējs akcionāru vienlīdzības princips, atbilstoši kuram mazākuma akcionāri būtu aizsargāti tādējādi, ka galvenajam akcionāram būtu pienākums, iegūstot vai īstenojot kontroli pār sabiedrību, piedāvāt atpirkt no tiem to akcijas ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tiem, par kuriem ir noslēgta vienošanās par līdzdalības šajā sabiedrībā iegūšanu, kas rada vai palielina galvenā akcionāra kontroli.

65 Ņemot vērā šo atbildi, uz trešo jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

66 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Kopienu tiesībās nepastāv vispārējs akcionāru vienlīdzības princips, atbilstoši kuram mazākuma akcionāri būtu aizsargāti tādējādi, ka galvenajam akcionāram būtu pienākums, iegūstot vai īstenojot kontroli pār sabiedrību, piedāvāt atpirkt no tiem to akcijas ar tādiem pašiem nosacījumiem kā tiem, par kuriem ir noslēgta vienošanās par līdzdalības šajā sabiedrībā iegūšanu, kas rada vai palielina galvenā akcionāra kontroli.

[Paraksti]